

11. 11. 2013

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obchodní podíl v s.r.o. po rekonodifikaci

Již za několik málo měsíců dojde v českém právu k mnoha revolučním změnám, jež ovlivní život doslova každého z nás. Účelem tohoto článku je podat základní přehled novinek, se kterými budou konfrontováni společníci společností s ručením omezeným ve vztahu k jejich obchodním podílům. Článek předpokládá stav, kdy již existující společnosti s ručením omezeným využijí možnosti dané jim v § 777 odst. 5 nové právní úpravy zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“ nebo „zákon“) a podřídí se nové právní úpravě jako celku.

Terminologie

První, ačkoliv pouze kosmetickou změnou, je zavedení nového termínu sloužícího k označení dnešního obchodního podílu; ten je totiž nově v § 31 ZOK označen pouze jako podíl. Podle § 31 ZOK tak „*podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí*“. Na několika místech zákona přesto zákonodárce pojem obchodní podíl stále používá[1], nicméně lze se oprávněně domnívat[2], že se jedná o legislativní chybu, protože důvodová zpráva hovoří jednotně o podílu.

Mnohost a druhy podílů

Dále ZOK v § 135 odst. 2 na rozdíl od současného obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“) umožňuje, aby společník vlastnil více podílů a to i podílů různých druhů. Zatímco v dnešní úpravě se striktně dodržovalo pravidlo jeden společník – jeden obchodní podíl, tj. v případě, že společník nabyt další obchodní podíl (např. v rámci dědického řízení), přirostl tento k jeho původnímu podílu. Nyní bude nově možné, aby měl společník jeden podíl ve výlučném vlastnictví a další například ve spoluvlastnictví.

S jednotlivými podíly konkrétně určených společníků budou rovněž podle § 135 odst. 1 ZOK moci být spojena různá práva a povinnosti, připustí-li to společenská smlouva. Podíl, do kterého nebudou vtělena žádná zvláštní práva a povinnosti, bude představovat základní podíl, přičemž podíly, ke kterým se budou vázat stejná práva a povinnosti budou tvořit jeden druh podílu.

Určení druhu podílu bude také jednou z obligatorních náležitostí společenské smlouvy podle § 146 odst. 1 písm. d) ZOK a nově se bude rovněž uvádět i do seznamu společníků podle § 139 odst. 2 ZOK.

Podíl jako věc

Převratná novinka, jež jde proti trendu současné judikatury[3], je skutečnost, že podle nové právní úpravy je obchodní podíl věcí v právním smyslu[4]. Takto to ovšem nenajdeme v ZOK výslovně stanoveno, nýbrž to vyplývá z definice věci v novém občanském zákoníku (dále jen „NOZ“), který ve svém § 489 NOZ říká, že „*Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*“.

Koncepce obchodního podílu jako věci má dalekosáhlé důsledky. Vzhledem k tomu, že na obchodní podíl bude možné aplikovat obecná ustanovení o věci v NOZ, bude společník podíl moci nejen vlastnit, podíl zastavit (nově úprava kompletně v NOZ), dědit (pokud společenská smlouva nevyloučí) či vydržet (toto bylo možné podle judikatury již dnes, srov. rozhodnutí NS sp. zn. 29 Odo 794/2006), ale i proti trendu současné judikatury (srov. např. rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo2287/2008) jej za podmínek v § 1109-1113 NOZ nabýt od nevlastníka[5].

Kmenové listy

Zcela revoluční změnu představuje možnost společnosti s ručením omezeným emitovat na podíl, jehož převoditelnost není nijak omezena či podmíněna, a to jak mezi společníky, tak na třetí osobu, tzv. kmenové listy. Kmenový list představuje podle § 137 odst. 3 ZOK cenný papír na řad, jež nelze vydat v zaknihované podobě, ale pouze jako listinný cenný papír, který navíc nelze obchodovat na regulovaných trzích. V případě, že bude mít společník společnosti s ručením omezeným více podílů vtělených do kmenových listů, bude možné podle § 138 odst. 2 ZOK vydat hromadný kmenový list.

Byl-li podíl vtělen do kmenového listu, musíme na jeho převod použít ustanovení § 1103 odst. 2 NOZ. K účinnému převodu kmenového listu, jenž se převádí rubopisem, tak bude k okamžiku jeho předání nutností mít i rovněž platnou smlouvu (ať už kupní či darovací, popř. jinou).

Převod podílu

Mezi společníky

Převod podílu se jako doposud diferencuje na dvě základní skupiny, tj. společníci převádějí své podíly mezi sebou či na třetí osoby; v obou případech ale dochází k jistému zjednodušení oproti stávající situaci podle ObchZ.

Nově totiž bude podle § 207 odst. 1 ZOK možné převést podíl na jiného společníka bez souhlasu valné hromady. Souhlas valné hromady, resp. orgánu korporace určeného ve společenské smlouvě, tedy již nebude vyplývat ze zákona, ale může jím převod podílu podmínit pouze společenská smlouva podle § 207 odst. 2 ZOK.

Navíc když nebude k převodu podílu na jiného společníka bez udání důvodu nebo v důsledku nečinnosti takového orgánu udělen souhlas, bude možné podle § 207 odst. 3 ZOK, aby takový společník ze společnosti jednostranně vystoupil.

Převod na třetí osoby

Převoditelnost podílu na třetí osoby nebude nově moci založit pouze společenská smlouva, ale přechází se na opačnou koncepci, tj. pokud společenská smlouva nestanoví něco jiného (tzn. možnost převoditelnosti podílu zcela vyloučit je zachována), bude podíl převoditelný pouze se souhlasem valné hromady. Za povšimnutí stojí skutečnost, že zatímco o převodu mezi společníky může dát souhlas s převodem orgán korporace, tak v § 208 odst. 1 ZOK se již mluví jen o valné hromadě. Rovněž pokud valná hromada odepře souhlas s převodem na třetí osobu podle § 208 odst. 1 ZOK nebude se jednat o důvod pro jednostranné vystoupení ze společnosti pro společníka, jemuž se souhlasu s převodem jeho podílu nedostalo.

Smlouva o převodu podílu

Nadále již podle nové právní úpravy ZOK nebude smlouva o převodu podílu „zvláštní typ smlouvy“ upravený v ObchZ, ale kompletně se z důvodu povahy podílu jako věci použijí obecná ustanovení § 2085 an. NOZ o koupi věci movité, popř. o darování (§ 2055 an. NOZ). Na rozdíl od současné

praxe, kdy nabyvatel obchodního podílu musel ve smlouvě o převodu obchodního podílu podle § 115 odst. 3 ObchZ prohlásit, že přistupuje ke společenské smlouvě, nově bude každý nabyvatel podílu ke společenské smlouvě přistupovat podle § 209 odst. 1 ZOK ze zákona a toto prohlášení tak může ve smlouvě o převodu obchodního podílu chybět.

Za užitečné považuji v souvislosti s převodem podílu upozornit na obecné pravidlo nacházející se § 32 odst. 3 ZOK, které stanoví, že podíl lze zastavit zásadně za stejných podmínek, jako jej lze převést.

Uvolněný podíl a jeho vypořádání

Za uvolněný podíl společníka považuje ustanovení § 212 odst. 1 ZOK takový „*podíl společníka, jehož účast zanikla jinak než převodem podílu*“. Příkladem se tedy jedná o situace jako např. vyloučení společníka podle § 204 ZOK, vystoupení společníka podle § 202, § 164, § 207 ZOK, apod. Velkou novinkou bude od 1. 1. 2014 skutečnost, že podle § 212 odst. 3 ZOK společnost nakládá s uvolněným podílem jako zmocněnec; uvolněný podíl tak zůstává ve vlastnictví společníka, jehož účast ve společnosti zanikla, avšak podle § 212 odst. 4 ZOK nebude možné žádat práva či povinnosti s takovým podílem spojená vykonávat.

Pro způsob výpočtu vypořádacího podílu je důležité kritérium převoditelnosti, protože v případě, je-li převod nebo přechod podílu omezený nebo vyloučený, odkazuje § 212 odst. 2 ZOK na postup podle § 214 ZOK, jenž však obsahuje další odkaz na § 36 odst. 2 ZOK, který určuje, že pokud společenská smlouva nestanoví jinak, bude se vypořádací podíl určovat z účetní závěrky. Je otázka, jestli zákonodárce tímto konkrétním odkazem vyloučil i aplikaci § 36 odst. 3 ZOK, jež stanoví, že v případě, že se podstatně liší reálná hodnota majetku společnosti od jeho účetní hodnoty, použijí se na postup pro výpočet vypořádacího podílu reálné hodnoty majetku, což je ostatně trend nastavený recentní judikaturou (srov. rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 752/2011). Na vyřešení této otázky si zřejmě budeme muset počkat až na budoucí judikaturu.

U podílu, jehož přechod ani převod není omezen ani vyloučen, se vypořádací podíl určí podle § 213 odst. 1 ZOK, tedy společnost se tento uvolněný podíl pokusí zpeněžit jeho prodejem. Společníci mají v takovém případě předkupní právo k tomuto uvolněnému podílu. Pokud se přihlásí více společníků, rozdělí se uvolněný podíl mezi tyto společníky podle poměru jejich podílů.

Až v případě, že se podle § 214 odst. 1 ZOK, nepodaří tento podíl ve lhůtě 3 měsíců společnosti prodat, aktivuje se opět odkaz na § 36 odst. 2 ZOK, tzn., že výše vypořádacího podílu se určí z řádné, mezitímní nebo mimořádné účetní závěrky.

Nicméně podle důvodové zprávy jsou pravidla pro výpočet vypořádacího podílu v ZOKu dispozitivní a je zde tedy možnost, aby si společnost ve společenské smlouvě stanovila pravidla vlastní.

Závěr

Různorodost jednotlivých podílů společníků lze považovat za pozitivní krok, jenž je s to více reflektovat skutečné poměry uvnitř jednotlivých společností. Bude zajímavé sledovat, jak si rovněž judikatura a praxe poradí s povahou podílu jako věci, přičemž u nabytí podílu od nevlastníka lze očekávat napjaté diskuse. Rovněž je otázkou, do jaké míry se ujme nový institut kmenových listů, jenž ve svém důsledku značně snižuje ostatním společníkům možnost kontrolovat, jaký nový společník do společnosti přijde. Jak vyplývá z výše uvedeného, dochází v nové právní úpravě společnosti s ručením omezeným k větší variabilitě jejich vnitřních poměrů. Zatímco dnešní stávající úprava obchodního podílu neumožňovala, aby se různé společnosti s ručením omezeným zásadním způsobem co do úpravy obchodního podílu lišily, bude do budoucna možné, aby vedle sebe existovaly

dvě společnosti s ručením omezeným, kde jedna se rozhodla pro setrvání ve stávajícím režimu a druhá společnost plně přešla pod režim ZOK, a v takovém případě již rozdíly markantní budou.

Daniel Pikal,
advokátní koncipient

[Švehlík & Mikuláš advokáti s. r. o.](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 273 134 550
e-mail: info@samak.cz

[1] Srov. např. § 206 odst. 1 ZOK, § 209 odst. 3 ZOK či § 213 odst. 1 ZOK.

[2] Důvodová zpráva k zákonu č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech[online], [cit. 19. 7. 2013], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Např. rozhodnutí NS sp. zn.29 Odo 794/2006.

[4] Čech, P.: S.r.o po rekodifikaci, ze dne 24. 5. 2012 [online], [cit. 18. 7. 2013], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-](#)

[commerce?](#)